

موضوع:
تفسیر: ۹۷ (قرآن: ۱۹۲)

گروه محاسبه:
- تخصصی (طلاب و دانشجویان)

شماره انتشار کتاب: ۱۵۲۱
مسئله انتشار: ۶۳۵۸

کتاب‌های دکتر احمد بهشتی / ۱۰

بهشتی، احمد، ۱۳۶۴ -
مشتور عفاف (تفسیر سوره نور) - احمد بهشتی - قم: مؤسسه بوستان کتاب مرکز چاپ و نشر دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه
قم، ۱۳۸۶.

[۵۷۲] ص ۱ - (مؤسسه بوستان کتاب: ۱۵۲۱) کتاب‌های دکتر احمد بهشتی: ۱۰ (قرآن: ۱۹۲) تفسیر: ۹۷

ISBN 978-964-09-0845-7

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیما

ص. ع. به انگلیسی:
Ayatollah Ahmad Beheshti, PhD, Charter of Chastity (The exegesis of
Sura 24, al-Noor (the Light))

کتاب‌نامه به صورت زیر نویس:

چاپ چهارم: ۱۳۹۴

۱. تفسیر (سوره نور) ۲. تفاسیر شیعه - قرآن ۳. اخلاق اسلامی ۴. الف. دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم.

مؤسسه بوستان کتاب، اب. عنوان: ج. عنوان: تفسیر سوره نور.

۲۹۷ ۳۸

BP ۶۰۲ ۵۵ م ۸

۱۳۹۴

منشور عفاف

(تفسیر سورہ نور)

آیة اللہ احمد بہشتی

پوسٹنگ
۱۳۹۴

بوستان کتاب

منشور عفاف
(تفسیر سوره نور)

• نویسنده: آیه الله احمد بهشتی
• ناشر: مؤسسه بوستان کتاب
(مرکز چاپ و نشر دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم)
• چاپ و صحافی: چاپخانه مؤسسه بوستان کتاب
• نوبت چاپ: چهارم / ۱۳۹۴ • شمارگان: ۸۰۰ • بها: ۲۶۰۰۰ تومان

تمامی حقوق © محفوظ است

printed in the Islamic Republic of Iran

♦ دفتر مرکزی: قم، خ شهدا (صفایه)، ص پ ۹۱۷ / ۳۷۱۸۵، تلفن: ۳۷۷۴۲۱۵۵-۷، نمابر: ۳۷۷۴۲۱۵۴، تلفن پخش: ۳۷۷۴۳۴۲۶
♦ فروشگاه مرکزی: قم، چهارراه شهدا (عرضه ۱۲۰۰۰ عنوان کتاب یا همکاری ۱۷۰ تا ۱۸۰)
♦ فروشگاه شماره ۲: تهران، میدان فلسطین، خ طوس، کوچه تبریز، پلاک ۳۰، تلفن: ۸۸۹۵۶۹۲۲
♦ فروشگاه شماره ۳: مشهد، چهارراه خسروی، مجتمع پاس، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه خراسان رضوی، تلفن: ۲۲۳۳۶۷۲
♦ فروشگاه شماره ۴: اصفهان، چهار راه کرمانی، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه اصفهان، تلفن: ۳۲۲۲۰۳۷۰
♦ فروشگاه شماره ۵: اصفهان، میدان انقلاب، جنب سینما ساحل، تلفن: ۳۲۲۲۱۷۱۲
♦ فروشگاه شماره ۶ (رنگین کمان، فروشگاه کودک و نوجوان): قم، چهارراه شهدا، نبش خیابان ارم، تلفن: ۳۷۷۴۳۱۷۹
♦ فروشگاه شماره ۷: قم، خیابان معلم، مجتمع ناشران، طبقه همکف، پلاک ۳۷، تلفن: ۳۷۸۴۲۵۹۰-۹۲

پست الکترونیک مؤسسه: E-mail: info@bustaneketab.com

جدیدترین آثار مؤسسه و آشنایی بیشتر با آن در وب سایت: <http://www.bustaneketab.com>

با تقدیر از همکاری که در تولید این اثر نقش داشته‌اند:

• اعضای شورای بررسی آثار • دبیر شورای کتاب: جواد آهنگر • سرویواستار: ابوالفضل طریقه‌دار • ویواستار: محمداسماعیل انصاری • چکیده عربی: سهیله خانفی
• چکیده انگلیسی: مزیم خانفی • فیبا: مصطفی محفوظی • حروف‌نگار: سیدناسر رضوی • اصلاحات حروف‌نگاری و صفحه آرایی: احمد مؤتمنی و حسین محمدی
• کنترل نمونه‌خوانی: محمدجواد مصطفوی • نمونه‌خوانی: ابوالحسن مسیب‌نژاد، سیدکاظم رضوی، حسن حسینی، مجتبی نوربان، بیژن سهرابی، روح‌الله ماندگاری،
سیدیحیی میرفتحی‌زاده و حمیدرضا تیموری • کارشناس طراحی و گرافیک: مسعود نجابی • طراح جلد: امیرعباس رجایی • قائم مقام مؤسسه و مدیر تولید: عبدالهادی
اشرفی • اداره آماده‌سازی: حمید رضا تیموری • اداره چاپخانه: مجید مهدوی و سایر همکاران لیتوگرافی، چاپ و صحافی.

رئیس مؤسسه
اسماعیل اسماعیلی

فهرست موضوعات

۱۳	پیش‌گفتار
۱۳	اول: چرا منشور عفاف؟
۱۹	دوم: چرا تفسیر روایی - عرفانی
۲۵	مقدمه
۳۳	آیه یکم
۳۳	بهره اول
۳۸	بهره دوم
۴۵	آیه دوم
۴۵	بهره اول
۴۸	بهره دوم
۵۰	ستیز با معصیت کاران
۵۱	آیه سوم
۵۱	بهره اول
۵۲	ترجیح معنای اول
۵۲	۱. روایات
۵۴	۲. ذیل آیه

۵۵	.....	نکته مهم
۵۵	.....	بهره دوم
۵۹	.....	آیه چهارم و پنجم
۵۹	.....	بهره اول
۶۳	.....	بهره دوم
۶۳	.....	۱. عدالت و قضاوت
۶۴	.....	۲. شرط قبول توبه
۶۷	.....	۳. مبارزه با یأس و نومیدی
۶۸	.....	۴. فرق زنا و تهمت
۶۹	.....	۵. حقیقت توبه
۷۳	.....	آیه ششم تا دهم
۷۴	.....	بهره اول
۷۴	.....	۱. شأن نزول
۷۴	.....	الف) روایت تفسیر قمی
۷۵	.....	ب) روایت تفسیر مجمع البیان
۷۶	.....	۲. تفسیر
۷۹	.....	بهره دوم
۷۹	.....	۱. قانون لعان و سنت جاهلیت
۸۱	.....	۲. لعن و غضب
۸۲	.....	۳. مقام فضل و رحمت و توبه پذیری و حکمت
۸۷	.....	آیه یازدهم تا سیزدهم
۸۷	.....	بهره اول
۸۸	.....	۱. شأن نزول
۸۸	.....	الف) تفسیر بیضاوی

۸۹	.....	(ب) تفسیر قمی
۹۰	.....	(ج) نقد
۹۲	.....	۲. تفسیر
۹۶	.....	بهره دوم
۹۹	.....	حفظ زبان
۱۰۳	.....	آیه چهاردهم تا شانزدهم
۱۰۳	.....	بهره اول
۱۰۶	.....	بهره دوم
۱۱۳	.....	آیات هفدهم تا بیستم
۱۱۳	.....	بهره اول
۱۱۶	.....	باز هم تکرار امتنان
۱۱۶	.....	بهره دوم
۱۲۱	.....	آیه بیست و یکم
۱۲۱	.....	بهره اول
۱۲۳	.....	بهره دوم
۱۲۹	.....	آیه بیست و دوم
۱۲۹	.....	بهره اول
۱۲۹	.....	۱. شأن نزول
۱۳۰	.....	۲. تفسیر
۱۳۳	.....	بهره دوم
۱۳۷	.....	آیه بیست و سوم تا بیست و پنجم
۱۳۷	.....	بهره اول
۱۴۰	.....	دو ویژگی برای قیامت
۱۴۱	.....	بهره دوم

۱۴۵	آیه بیست و ششم
۱۴۵	بهره اول
۱۴۷	بهره دوم
۱۵۳	آیه بیست و هفتم تا بیست و نهم
۱۵۳	بهره اول
۱۵۸	بهره دوم
۱۶۲	۱. مشارطه
۱۶۴	۲. مراقبت
۱۶۶	۳. محاسبه
۱۶۷	۴. معاقبه
۱۶۸	۵. مجاهدت
۱۶۸	۶. معاتبه
۱۷۱	آیه سی ام و سی و یکم
۱۷۲	بهره اول
۱۷۲	۱. شأن نزول
۱۷۲	۲. تفسیر
۱۷۵	الف) ظاهر نکردن زینت پنهان
۱۷۶	ب) پوشش گردن و سینه
۱۷۶	ج) ظاهر کردن زینت برای چند طایفه
۱۷۸	د) ممنوعیت هر گونه عوامل تحریک جنسی
۱۷۹	بهره دوم
۱۸۵	آیه سی و دوم تا سی و چهارم
۱۸۶	بهره اول
۱۸۶	۱. مشکل افراد مجرد

۱۹۱	.....	۲. مشکل بردگان
۱۹۵	.....	بهره دوم
۱۹۵	.....	۱. همسر دادن به افراد مجرد
۱۹۶	.....	۲. عفت و پاک دامنی
۱۹۷	.....	۳. نتیجه عفاف
۱۹۸	.....	۴. کمک به آزادی بردگان
۲۰۰	.....	۵. مبارزه با فحشا
۲۰۵	.....	آیه سی و پنجم تاسی و هشتم
۲۰۶	.....	بهره اول
۲۱۲	.....	۱. تشبیه سینه مؤمن به مشکات
۲۱۲	.....	۲. تشبیه قلب مؤمن به شیشه
۲۱۳	.....	۳. تشبیه شیشه به ستاره درخشان
۲۱۳	.....	۴. تشبیه نور ایمان به نور مصباح
۲۱۴	.....	۵. تشبیه معارف الهی و وحی به درخت زیتون
۲۱۵	.....	توصیف دیگری از نور چراغ
۲۱۶	.....	توصیفی دیگر از مشکات
۲۱۷	.....	توصیفی دیگر از خانه‌های مقدس
۲۱۷	.....	توصیفی درباره رجال
۲۲۰	.....	آخرین سخن
۲۲۲	.....	بهره دوم
۲۳۰	.....	نکته
۲۳۳	.....	آیه سی و نهم و چهارم
۲۳۳	.....	بهره اول
۲۳۴	.....	تشبیه نخست

۲۳۶	تشبیہ دوم
۲۳۸	بہرہ دوم
۲۴۷	آیہ چہل و یکم و چہل و دوم
۲۴۷	بہرہ اول
۲۵۴	بہرہ دوم
۲۶۳	آیہ چہل و سوم
۲۶۳	بہرہ اول
۲۶۹	بہرہ دوم
۲۷۵	آیہ چہل و چہارم
۲۷۵	بہرہ اول
۲۸۰	بہرہ دوم
۲۸۹	آیہ چہل و پنجم
۲۸۹	بہرہ اول
۲۹۵	بہرہ دوم
۳۰۳	آیہ چہل و ششم
۳۰۳	بہرہ اول
۳۰۹	بہرہ دوم
۳۱۷	آیہ چہل و ہفتم تا پنجاہم
۳۱۷	بہرہ اول
۳۲۷	بہرہ دوم
۳۴۳	آیہ پنجاہ و یکم تا پنجاہ و چہارم
۳۴۴	بہرہ اول
۳۵۳	بہرہ دوم
۳۵۴	۱. تسلیم

۳۵۴	.....	۲. طاعت
۳۵۸	.....	۳. خشیت
۳۶۱	.....	۴. تقوا
۳۶۵	.....	آیه پنجاه و پنجم
۳۶۵	.....	بهره اول
۳۷۲	.....	بهره دوم
۳۷۷	.....	آیه پنجاه و ششم و پنجاه و هفتم
۳۷۷	.....	بهره اول
۳۸۲	.....	بهره دوم
۳۸۲	.....	۱. نماز
۳۸۴	.....	۲. زکات
۳۸۵	.....	۳. اطاعت از پیامبر ﷺ
۳۸۶	.....	۴. دستوری به پیامبر اعظم ﷺ
۳۹۱	.....	آیه پنجاه و هشتم و پنجاه و نهم
۳۹۲	.....	بهره اول
۳۹۹	.....	بهره دوم
۴۰۷	.....	آیه شصت
۴۰۷	.....	بهره اول
۴۱۳	.....	بهره دوم
۴۲۱	.....	آیه شصت و یکم
۴۲۱	.....	بهره اول
۴۲۹	.....	بهره دوم
۴۳۹	.....	آیه شصت و دوم و شصت و سوم
۴۴۰	.....	بهره اول

۴۴۶ ..... بهرہ دوم

۴۵۵ ..... آیہ شصت و چہارم

۴۵۵ ..... بہرہ اول

۴۶۰ ..... بہرہ دوم

www.ketab.ir

مقدمه

وجه تسمیه این سوره به «نور» شاید آن باشد که متضمن دستورهای عمده‌ای درباره استحكام خانواده و تربیت فرزند و جلوگیری از بی‌عفتی و بی‌بندوباری و نکته‌های مهمی درباره توحید و خداشناسی است و در مجموع، موجب نورانیت دل‌ها و کانون خانواده و اجتماع می‌شود، ولی نباید از آیه ۳۵ آن که خدا را به عنوان نور آسمان‌ها و زمین معرفی کرده، غفلت کنیم، چرا که معمولاً نام سوره‌ها از کلمات مهمی که در آنها آمده، گرفته شده است.

امام باقر علیه السلام فرمود:

این سوره بعد از سوره نساء نازل شده است. گواه آن، این است که در سوره نساء آیه‌ای نازل شد که زنانی که مرتکب فحشا می‌شوند، چهار نفر بر آنها گواه بگیرند. اگر شهادت دادند، آنها را در خانه‌ها زندانی کنند، تا بمیرند یا خداوند برای آنها راهی قرار دهد^۱.

راه همان است که فرمود: ﴿سُورَةٌ أَنْزَلْنَاهَا... مِنَ الْمُؤْمِنِينَ﴾^۲ این سوره بدون شک،

مدنی است و آیات آن به این مطلب گواهی می‌دهد.

۱. نساء، آیه ۱۵.

۲. نور، آیات ۱-۲.

۳. کافی، ج ۲، ص ۳۳.

امام صادق علیه السلام فرمود:

حَصَّنُوا أَمْوَالَكُمْ و فَرَّجَكُمْ بِتَلَاوَةِ سُورَةِ نُورٍ و حَصَّنُوا بِهَا نِسَائِكُمْ. فَإِنَّ مِنْ أَدْمَنَ قَرَأَتِهَا فِي كُلِّ يَوْمٍ أَوْ فِي كُلِّ لَيْلَةٍ لَمْ يَزِنِ أَحَدٌ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ أَبَدًا حَتَّى يَمُوتَ؛^۱

اموال و ناموس خود را با تلاوت سوره نور، حفظ کنید و زنانتان را به وسیله دستورهایش، از انحراف مانع شوید، زیرا هر کس قرائت این سوره را هر روز یا هر شب، ادامه دهد، هیچ یک از اعضای خانواده او تا روزی که بمیرد، زنا نمی‌کند.

با اجرای دستورهای این سوره، چند فایده به انسان می‌رسد:

۱. ایمان او تقویت می‌شود؛ انسان با خواندن آیه نور (۳۵) و آیات بعد از آن، متوجه عظمت خداوند و عظمت مقام اهل ایمان و نگون‌بختی کافران می‌شود.
  ۲. شاگردان مکتب سوره نور، به صفت عفت و پاک دامنی آراسته می‌شوند، زیرا این سوره هم کیفر زناکاران را معلوم کرده و هم به آنها یاد داده که چگونه چشم خود را از نگاه به نامحرم‌ان بپوشند و زنان حجاب خود را مطابق دستور، حفظ کنند.
  ۳. این سوره، راه و رسم ازدواج کم هزینه و آسان را به انسان می‌آموزد، تا غریزه جنسی خود را از راه مشروع و معقول، ارضا کند و گرفتار گناه و انحرافات جنسی نشود.
  ۴. تربیت اولاد، از مهم‌ترین وظایف والدین است و راه درست تربیت از محیط خانواده آغاز و در جامعه تکمیل می‌شود. این سوره نکات مهمی درباره تربیت فرزندان - به ویژه تربیت جنسی و غریزی - دارد.
  ۵. تصرف در اموال دیگران بدون مجوز شرعی روا نیست.
- در آیه ۶۱ این سوره مواردی ذکر کرده که انسان می‌تواند در اموال دیگران در حد خوردن - و نه بیشتر - استفاده کند.

۶. اطاعت خدا و پیامبر، تنها راه سعادت و خوش بختی انسان است و آیاتی از این سوره - به ویژه آیات ۴۷ تا ۵۴ - بر آن تأکید دارد.

۷. امیدوار کردن به آینده جهان و ترسیم چهره زیبای عدالت جهانی و وعده تشکیل حکومت صالحان، از ویژگی های این سوره می باشد؛ همان مطلبی که هر چند در جاهای دیگر قرآن هم آمده، ولی در آیه ۵۵ این سوره، بسیار شفاف مطرح شده است.

بنابراین سوره نور، انسان ساز و منشور عفاف است و به همین جهت در ادامه همان روایت امام صادق علیه السلام - که درباره قرائت پیوسته سوره نور نقل شد - آمده است:

فَإِذَا مَاتَ سَبَّعَهُ إِلَى قَبْرِهٖ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ يَدْعُونَ وَ يَسْتَغْفِرُونَ اللَّهَ لَهُ حَتَّى يَدْخُلَ إِلَى قَبْرِهٖ!

هنگامی که بمیرد، هفتاد هزار فرشته جنازه او را تشییع و برایش دعا و طلب آمرزش می کنند، تا داخل قبرش گردد.

پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله فرمود:

مَنْ قَرَأَ سُورَةَ النُّورِ أُعْطِيَ مِنَ الْأَجْرِ عَشْرَ حَسَنَاتٍ يَدَّ كُلُّ مُؤْمِنٍ فِيمَا مَضَى وَ فِيمَا بَقِيَ!

هر کس سوره نور را بخواند، به شمار هر مؤمنی از گذشته و آینده، ده حسنه به او داده می شود.

در برخی از روایات آمده است که باید سوره نور را به زنان آموخت و سوره یوسف را نباید به آنها آموخت؛ چراکه در سوره نور موعظه ها و در سوره یوسف، فتنه ها ذکر شده است.^۳

۱. همان.

۲. نور الثقلین، ج ۳، ص ۵۶۸.

۳. همان.

لکن باید توجه داشت که خداوند سوره یوسف را ﴿أَحْسَنُ الْقَصَصِ﴾^۱ نامیده و درباره سرگذشت انبیا فرموده است:

﴿لَقَدْ كَانَ فِي قَصَصِهِمْ عِبْرَةٌ لِأُولِي الْأَلْبَابِ﴾^۲

همانا در حکایت آنان درس عبرتی است برای صاحبان خرد ناب.

داستان یوسف نیز یکی از همان داستان هاست، که هرکس می تواند در حد استعداد و ظرفیت ذهنی خود از آن بهره گیرد و البته صاحبان خرد ناب، بیشترین بهره را می گیرند. چگونه ممکن است خداوند داستانی در قرآن بیاورد که برای زن ها بدآموزی داشته باشد؟

اگر به فرض محال، این سوره بدآموزی دارد، تنها برای زنان نیست، بلکه برای مردان هم بدآموزی دارد، آن هم نه هر مردی، بلکه مردان جوان و نه هر زنی، بلکه زنان جوان. بنابراین باید گفته می شد: سوره یوسف را به جوانان - اعم از زن و مرد - نیاموزید؛ حال آن که در روایت آمده است که:

لَا تُعَلِّمُوا نِسَاءَكُمْ سُورَةَ يُوسُفَ وَلَا تُقْرَأُوهُنَّ^۳

سوره یوسف را به زنانان نیاموزید و آنها را به خواندن آن وادار نکنید.

در برخی از روایات آمده است که زنان را در غرفه ها جا ندهید و نوشتن را به آنها یاد ندهید و به آنها ریسندگی و سوره نور را یاد دهید^۴.

راوی این روایت در منابع اهل سنت، عایشه از پیامبر اعظم ﷺ و در کتاب های امامیه، سکونی از امام صادق علیه السلام از پیامبر گرامی است.

سکونی همان اسماعیل بن ابی زیاد است که علمای رجال، غالباً او را امامی و شیعی دانسته اند و به فرض که امامی نباشد، از نظر اکثر علمای رجال مورد وثوق

۱. یوسف، آیه ۳.

۲. همان، آیه ۱۱۱.

۳. نور الثقلین، ج ۳، ۵۶۸.

۴. همان.

است.^۱ بنابراین در سند روایت نمی توان تشکیک کرد. اما از آن جا که فقهای ما به این روایت ها عمل نکرده اند، از درجه حجیت و اعتبار ساقط می باشد. به خصوص روایت پیشین که از امیر مؤمنان علیه السلام نقل شده، مرفوعه و ضعیف است.

به علاوه ممکن است این گونه روایات جنبه ارشادی داشته باشد و بر فعل و ترک آنها ثواب و عقاب اخروی مترتب نشود، بلکه مردم باید ببینند آیا سکونت زنان در طبقه فوقانی ساختمان مستلزم خطر و زیان هایی از قبیل اشراف و چشم چرانی و در دید دیگران قرار گرفتن می باشد، یا نه؟ آیا آموزش سوره یوسف به زنان و برجسته کردن عشق زلیخا و دل باختگی دیگر زنان مصری، موجب بی بند و باری و هوس آلودگی آنها می شود یا نه؟ آیا آموزش خط به زنان فساد می آورد یا نه؟ اگر - احیاناً - مستلزم فساد باشد، باید دوری کرد، مخصوصاً مورد اول. شاید در شرایط صدور این گونه روایات، مشکلاتی در جامعه بوده که موجب نهی شده است. اما امروز با توجه به گستردگی و فراگیری علم و سواد و صنعت و هنر، سخن از این که زنان نباید خط بنویسند و تنها به ریسندگی اکتفا کنند، مورد قبول عقل نیست. قطعاً مورد قبول شرع هم نیست، چرا که در مورد تعلیم قرآن - آن هم نه برخی از سوره ها - به فرزندان - آن هم نه فرزندان پسر - سفارش اکید شده و در روایات متعددی آمده است که:

طَلَبُ الْعِلْمِ قَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ؛^۲

طلب دانش بر هر مسلمانی واجب است.

و نیز آمده است که:

طَلَبُ الْعِلْمِ قَرِيضَةٌ فِي كُلِّ حَالٍ؛^۳

طلب علم در هر حالی واجب است.

۱. نک: علامه مامقانی، تنفیح المقال فی علم الرجال ج ۱، ص ۱۲۷-۱۲۸. (اسماعیل بن ابی زیاد السکونی)

۲. بحار الأنوار، ج ۱، ص ۱۷۱ و ۱۷۲.

۳. همان.

و نیز آمده است که:

طَلَبُ الْعِلْمِ قَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ وَ مُسْلِمَةٍ؛
 طلب علم بر هر زن و مرد مسلمانی واجب است.

لسان این گونه روایات - که ممکن است به حدّ تواتر برسد - قابل تخصیص نیست. چگونه ممکن است امت اسلامی - که همواره به تکاپوی علمی زنان و مردان مستعد، نیاز دارد و موظف است برنامه تولید علم را برای سر بلندی و عزت و قدرت و شوکت، پی گیر باشد - با تمسک به یکی دو روایت، زنان را از نوشتن خط و یاد گرفتن سوره‌ای که خداوند در آن «احسن القصص» را آورده است، باز دارد؟

البته عفاف، لازمه زندگی یک جامعه سالم است و به هیچ قیمتی نباید از راه غرفه نشینی یا بد آموزی - اعم از این که از طریق نوشتن یا قرآن خواندن یا کارهای دیگر باشد - عفاف و پاک دامن‌ی جوانان - اعم از پسر و دختر - جریحه دار شود که این، گناهی است نابخشودنی و مایه بدبختی و عقب ماندگی می باشد.

در میان واجبات، برخی پر اهمیت تر و برخی کم اهمیت تر است و اصطلاحاً از آنها تعبیر به «أهمّ» و «مهمّ» می شود.

هرگاه ضرورت پیدا کند و انجام دو واجب اهمّ و مهم، ممکن نباشد، بلکه تنها انجام یکی از آنها امکان پذیر باشد، وظیفه هر مسلمانی است که مهم را ترک کند و اهمّ را انجام دهد.

قطعاً هیچ واجبی مهم تر از عفاف نیست. انسان نمی تواند به بهانه تحصیل علم یا فراگرفتن سوره یوسف یا کُلُّ قرآن یا حتی نماز و روزه و حج، عفاف خود را جریحه دار کند.

به همین جهت هر گونه بدآموزی - هر چند در محیط تحصیل علم باشد - حرام و غیر قابل اغماض است.

اسلام - قطعاً - نه تنها مخالف دانش اندوزی زنان نیست، بلکه مشوق آنهاست، ولی به هیچ وجه با بدآموزی و خدشه دار شدن عفاف و حجاب، چه در محیط تحصیل و چه در محیط خانه و چه در کوچه و بازار و خیابان، موافق نمی‌باشد.

www.ketab.ir